

KISEBB KÖZLEMÉNYEK.

Brehm emlékének. *Brehm Ede Alfréd* születésének 80-dik évfordulója mellett (sz. 1829. február 2-án) el nem haladhatunk a nélkül, hogy róla, mint magyar hazánk s mint felejthetetlen emlékű *Rudolf* trónörökösünk egyaránt igaz barátjáról pár szóval meg ne emlékezzünk. Az «állatok világa»-nak tudós írója, hazánknak mindenkor őszinte, igaz barátja volt, mint a hogy trónörökösünknek is mindig meghitt barátja, tanácsadója és fáradhatatlan kísérője volt mindazokon a vadászkirándulásokon, a melyeken nemcsak a vadászmeríthetett tanulságosat, hanem a honnan tapasztalatokban gazdagabban tért haza a természetbúvár is.

Hazánkat *Brehm*, ugyancsak természetbarát atyja társaságában első ízben 1843-ban, tehát már 14 éves korában beutazta, könnyű kis fegyverrel a vállán és tudományos eszközökkel vadásztáskájában.

Érdekes és tanulságos utazásaira ezúttal ki nem terjeszkedhetem s így csupán föl-
említem azt, hogy művei népszerűségének hathatós támogatói voltak azok a vonzó föl-
olvasások, a melyeket élete utolsó évtizedében európaszerte s így hazánkban is megtartott. Csodálatosan vonzó előadásával tudta *Rudolf* trónörökösünk figyelmét is oly igen lebilincselni, hogy ez éveken keresztül úgyszólván nélkülözni sem tudta a nagy tudós társaságát.

Tanulmányútjai révén *Brehm* úgyszólván gyermekkora óta ismerte hazánkat; azt aztán utóbb ismételtén is bejárta, részint vadászgatás, részint pedig tanulmányozás céljából. A Kárpátok hegyvidékét, a Balatont, a Duna-Tisza közét, az Aldunát, a Fruskagorát és a Karsztot, a mult század 70-es és 80-as éveit táján ismételtén is bejárta.

Hazánkba tett érdekes tanulmány- és vadászkirándulásai közül, a Közép- és Alduna mellékére tett egyik útja egyben alapot adott

a néhai trónörökös számottevő munkájának, a «15 nap a Aldunán» címűnek megírásához.

Magyar hazánk csodás természeti szépségeiről, vadbőségéről, nemzetünk kiváló tulajdonságairól *Brehm* minden egyes alkalommal csak a legkiválóbb elismerés szavaiban tud megemlékezni.

Még diákkoromban voltam föl-
tanuja *Brehm* egyik érdekes föl-
olvasásának, a melyben többek között, hazánk természeti szépségei föl-
nyilatkozva, a következőket mondja: «Magyarország, a Kárpátok rengeteg hegyvidékével, végtelenbe vesző Alföldjeivel, Európában páratlan folyambőségével, a maga sajátosan bájos honi tengerével a Balatonnal, rengeteg kiterjedésű rejtelmes mocsaraival, lápjaival, nádasai-
val, három ország határát érintő igazi intakt őserdőivel, a természetbúvár és a vadászember szívét-lelkét egyaránt annyira kielégíti, sőt lebilincseli, mint a föld kerekiségének egyetlen területe sem!»

A művelt nyugaton oly sok helyt divó oktalan állatpusztítás mételeyétől ment maradt magyar nép nemes gondolkozása, a melylyel az a vadat, főként a szárnyasféléket kiméli, nagyon is meglepte *Brehm*-t.

Különösen meglepte *Brehm*-t, hogy a sok ragadozó szárnyas, minők: a vércse, a holló, a varjú, a kuvik, a szarka stb., a magyar ember otthona körül, békés otthonra talál. Találón jegyzi meg erre *Brehm*, hogy az alatt, a míg egyes civilizált államokban a szárnyasok millióit szokták évente a gyomornak, avagy a mi rosszabb, a divat hóbortjának föláldozni, addig a romlatlan lelkű, egyenes szívű magyar nép, megmarad régi jó szokása mellett s az ország legtöbb vidékén önként hódol az állatvédelem törvényeinek; holott a legműveltebb államokban itt-ott alig tudnak az állatvédelemnek hatósági erőszakal is érvényt szerezni.

Brehm élete rövidre volt szabva (1829. II. 2—1885. XI. 11), árpádházi *Erzsébet* türingiai balzsamos fenyvesei közt végzett vele a romboló kór, ott a hol egykor a tudós bölcsője ringott s a hol a sűrű erdők suttagó lombja, a festői bérczek, a pagony titokzatos lakói s az édesszavú éneklők elsőbbsen tudták a nagy természet csodás mindenségét az észben, szívben és lélekben egyaránt gazdag tudóssal megkedveltetni. *Sólyom.*

Tejben fürdő szarka. Budapesti átjáróháznak tágas udvarán űzte apró imposztorkodásait egy fióka korában odakerült, teljesen megszeliidült szarka, amely önmagát telivér pesti nyelven *Kádi*-nak szólította. Kedvencz tartózkodási helye az a lombsátor volt, melyet néhány régi szőlőtöke font az udvar fölé. Ez volt t. i. a legjobb leső és búvóhely. Az ember sohase tudhatta, hogy hol van s rendszeren ott bukkant föl, a hol legkevésbé várták.

Lakott ebben az udvarban egy nagyon pedáns, friss levegőért és langyos reggeli tejért rajongó özvegyasszony. Pontosan kelt, pontosan odatette a tejet a tűzre, pontosan levette onnan, hogy előre meghatározott pontos időre kihüljön s pontosan ment a hivatalába. A míg főtt és hült a tej, addig takarított és szelöltetett.

Ez a rendkívüli pontosság csakhamar szemet szúrt az értelmes szarkának s úgy látszik,

azt az elhatározást érlelte meg benne, hogy valamelyik napi teendőjében ő is ilyen pontos lesz. Erre legalkalmasabbnak kínálkozott a fürdés, mert egyrészt a langyos tej minden reggel pontosan ott állott a nyitott konyhában, másrészt pedig ugyanakkor az asszony, mindig a szomszédos szobában takarított. A fürdésnek tehát semmiféle akadálya sem volt s így azt a szarka tényleg meg is kezdte. Rövid ideig kéjesen lubiczkolt a tejben s azután diadalmas csevegéssel odaszállott a lombsátorba az ablak elé és tüntetőleg tisztogatta tollait.

Az asszony egy ideig a szarka pontos megfigyelésével, majd a tejnek más szobába való helyezésével, végül ajtók és ablakok részleges elzárásával próbált védekezni, de hiába! A meddig akkora rést talált a szarka, a hol beférhetett, minden áldott reggel megfürdött a tejben s még kifejlődött benne az a maliczia is, hogy egész észrevétlenül végezte a fürdést, a mit egy nem kevésbé malicziózus szomszéd ujságolt el az asszonynak, a mikor az már megitta a fürdőtejet.

Utóvégre is az asszonynak kellett engedni s a lakásszellőztetést a nap másik szakában végezni addig, a míg nagy örömeire el nem lopták az imposztorkodó szarkát; Budapesten pedig gyorsan megy az ilyen eltulajdonítás, mert itt szeretik a mulatságos állatokat, jól el lehet tölteni velük az időt. *Schenk Jakab.*

